

Proti jakým žloutenkám a na jak dlouho se lze ochránit?

Žloutenek existuje celá řada. Jednou z důležitých příčin vzniku této nemoci je virová infekce, která je způsobována například virem typu A, B, C, D a E. V současnosti existuje očkovací látka proti viru žloutenky typu A a proti viru žloutenky typu B. Posledně jmenovaná chrání spolehlivě i proti žloutence způsobované virem typu D.

Žloutenka typu A se přenáší kontaminovanými potravinami, vodou, ledem. Málokdo ví, že nakazit se lze i »nakaženými« bankovkami. Onemocnění probíhá u dětí vcelku lehce. Nemoc, kterou sice dítě prodělá, ale navenek se to téměř neprojeví, pak zanechává celoživotní ochranu vůči této infekci. Pokud ale onemocní starší člověk, je to mnohem horší. Žloutenka typu A totiž probíhá často těžce a není výjimkou, že na ni mohou lidé strašit 40 let i zemřít. V rozvojových zemích, a také v České republice, před 30–40 lety prodělávaly kvůli nízkému hygienickému standardu děti žloutenku typu A. Pak byly ale chráněny na celý život. V současnosti jsou v Česku jen 4 % lidí do 30 let, kteří již dříve žloutenku typu A prodělali. Zbytek je vůči infekci velmi citlivý a dá se očekávat, že u nich případné onemocnění žloutenkou typu A bude probíhat těžce.

Očkovací látka se u dětí i dospělých podává ve dvou dávkách, přičemž druhá dávka se dává s odstupem 6–18 měsíců od první. Současné poznatky ukazují, že po dvou dávkách vakcíny je možné očekávat ochranu na 20 let, s největší pravděpodobností však na celý život.

Žloutenka typu B probíhá mnohem závažněji. Může přejít do chronické formy, při které stále v játrech probíhá infekce, čímž se snižuje jejich funkce (čisticí, obranná, tvorby bílkovin atd.). Onemocnění může často přejít v cirhózu (ztvrdnutí jater), výjimkou není ani rakovina jater. Pokud žloutenkou typu B onemocní dítě, může se stát nosičem tohoto viru. Ten je pak vylučován tělesnými tekutinami, a dítě tak může nakazit další lidi. Světová zdravotnická organizace přibližně před patnácti lety začala připravovat program očkování proti žloutence typu B ve všech zemích světa. V České republice se v roce 2001 začali očkovat novorozenci a zároveň začaly být očkované i děti starší dvanácti let.

Tyto dvě skupiny dětí byly pro očkování vybrány zejména kvůli tomu, že v naší populaci začalo v té době přibývat nejvíce žloutenek typu B u lidí ve věku od patnácti do dvaceti pěti let. Zvyšující se počet nemocných žloutenkou

typu B souvisel s tím, že mladí lidé často propadli touze po tetování a piercingu. Užívání drog a sexuální aktivita jsou v tomto věku také velmi časté. Očkovací látka pro děti a dospělé se podává ve třech dávkách, a to v měsíci 0, 1 a 6, a ochrání pak na celý život. Proto se proti této infekci v běžné populaci nepřeočkává. Nejběžněji používanou vakcínou v České republice je vakcína Engerix-B.